

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Manowska

w sprawie z powództwa P. K. i K. K.
przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 września 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 czerwca 2019 r., sygn. akt VI ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) nie obciąża powodów obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3) przyznaje na rzecz radcy prawnego P. S. ze Skarbu Państwa (Sąd Apelacyjny w (...)) kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) zł wraz z należnym podatkiem VAT tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodom z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie, zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym, bowiem, razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a nie jest, przecież, jego zadaniem dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 czerwca 2019 r., powodowie P. K. i K. K. wskazali na przesłankę uzasadniającą jej przyjęcie z art. 398⁹ § 1 pkt.: 4) k.p.c., to jest oczywistą zasadność skargi. Tytułem wykazania tej przesłanki skarżący wskazali na oczywiste, w ich ocenie, naruszenie przepisu postępowania tj.: art. 382 KPC poprzez „oparcie wyroku częściowo na dowodzie i ustaleniu nie włączonym prawidłowo do materiału zgromadzonego w postępowaniu”. Stwierdzili także, iż podniesiony przez nich zarzut naruszenia przepisów postępowania dotyczy „wyrokowania przez sąd drugiej instancji w szczególności na podstawie faktu nie wskazanego przez żadną ze stron w toku postępowania, ustalonego po raz pierwszy przez ten sąd (któremu nadał on istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy) na podstawie dowodu nie wnioskowanego przez żadną ze stron i nie dopuszczonego przez sąd z urzędu, a zatem przeprowadzonego w sposób niejawnny dla stron, o czym, jak również o dokonany na tej podstawie ustaleniu, strony dowiedziały się dopiero z uzasadnienia zaskarżonego wyroku”. W dalszej

kolejności skarżący wskazali, że powyższe uchybienie skutkowało „pozbawieniem stron możliwości zajęcia stanowiska odnośnie do przeprowadzanego dowodu, sformułowanej tezy dowodowej i jej znaczenia dla sprawy”. Jednocześnie ze wskazanym przez skarżących naruszeniem art. 382 KPC, celem dowiedzenia oczywistej zasadności skargi P. K. i K. K. podnieśli zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, który sprowadzał się do „oczywiście błędnej oceny przez sąd występowania w ustalonym stanie faktycznym sprawy przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego, określonych w art. 77 ust. 1 Konstytucji RP i art. 417 § 1 k.c.”.

Skarżący podnieśli, że w okolicznościach niniejszej sprawy „chodzi głównie wykładnię i zastosowanie przez sądy pierwszej i drugiej instancji w badanej sprawie art. 87 KPC przy weryfikacji tzw. zdolności postulacyjnej występującego tam pełnomocnika”. W ocenie skarżących sąd drugiej instancji dokonał oczywiście i rażąco błędnej wykładni, czy też oceny zastosowania art. 87 k.p.c. P. K. i K. K. wskazali także, że „również błędna w stopniu oczywistym jest dokonana przez sąd drugiej instancji ocena zaistnienia, w ustalonym stanie faktycznym, wymienionej w ww. przepisach przesłanki szkody i jej adekwatnego związku przyczynowego z zaistniałym bezprawiem judykacyjnym. Przy tym argumentacja sądu w tym zakresie jest na tyle wadliwa pod względem logicznym, że nie sposób w tym miejscu zwięźle ująć jej istoty”.

Wniosek P. K. i K. K. o przyjęcie ich skargi kasacyjnej do rozpoznania nie odniósł skutku. Powołanie się przez skarżącego na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej zobowiązuje do przedstawienia wywodu prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej już przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co, w efekcie, daje podstawy do przyjęcia skargi, jako oczywiście uzasadnionej (por. postanowienia SN: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/0; z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09; z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, nie publ.). Tymczasem skarżący w uzasadnieniu tej przesłanki zaprezentowali wywód prawny, którego zawartość merytoryczna, co do zasady sprowadzała się do kwestionowania podstawy faktycznej i stanu faktycznego sprawy oraz dezaprobaty dla sposobu pozyskania i oceny zgromadzonego w

sprawie materiału dowodowego, a także do wskazania na pozostałe naruszenia przepisów postępowania.

Mając powyższe na względzie wskazać należy, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4) k.p.c. wchodzi w rachubę wówczas, kiedy bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo w sytuacji, kiedy podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zarzuty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka zaskarżenia. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty, przy czym zaprezentowany w skardze kasacyjnej wywód prawny, na okoliczność wykazania przesłanki oczywistej zasadności, nie może sprowadzać się do polemiki z ustaleniami stanu faktycznego poczynionymi przed sądem II instancji. W konsekwencji oczywista zasadność skargi kasacyjnej może wynikać tylko z oczywistych błędów sądu, spowodowanych rażącym naruszeniem zasad wykładni lub stosowania prawa, a uchybienie sądu II instancji musi mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty. Niedopuszczalne jest zatem formułowanie argumentów na rzecz oczywistości skargi kasacyjnej przez wyrażenie kontestacji dla ocen mających charakter ustaleń w konkretnym stanie faktycznym, czy też poprzez wyrażenie dezaprobaty dla zgromadzonych w sprawie dowodów. Tymczasem skarżący swoje wywody, na okoliczność dowiedzenia powyższej przesłanki, ograniczyli, w szczególności, do zabiegu kwestionowania poprawności poczynionych, przez Sąd II instancji ustaleń faktycznych oraz do kwestionowania sposobu pozyskania i ocen dowodów dokonanych przez Sąd Apelacyjny w [...], co jest niedopuszczalne na etapie postępowania kasacyjnego, gdyż Sąd Najwyższy związany jest też ustaleniami faktycznymi Sądów meriti przyjętymi za podstawę rozstrzygnięcia.

W konsekwencji rozważań w przedmiocie oceny wykazania przez P. K. i K. K. przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4) k.p.c. brak jest podstaw do stwierdzenia, że w niniejszej sprawie przesłanka ta została przez skarżących w sposób właściwy wykazana, a w efekcie podniesione przez nich kwestie usuwają się spod kontroli

Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym. Sąd Najwyższy nie dopatrył się również okoliczności, które determinowałyby nieważność postępowania, a którą to przesłankę Sąd ten bierze pod uwagę z urzędu.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

jw